

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/146/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116220997
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116220997.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci žalobcu: T. U., P. XX.X.XXXX, Y. Y. Č.. XX, XXX XX E., štátny občan SR, v konaní zastúpený: JUDr. Ambróz Motyka, advokát so sídlom Námestie SNP č. 7, 091 01 Stropkov, IČO: 35 510 722, proti žalovanému: Endepro, s.r.o. v likvidácii, so sídlom Mlynské nivy 49, 821 09 Bratislava 2, IČO: 35 805 731, IČO: 35 805 731, právne zastúpený RR Legal Corp., s.r.o. advokátska kancelária, Humenské námestie 4, 851 07 Bratislava, IČO: 46 789 634, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 12Csp/117/2016-119 zo dňa 22.6.2017 takto

rozhodol:

Zrušuje sa rozsudok a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) žalobu zamietol a žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uplatnený nárok vyhodnotil ako premlčaný. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že o prípadných v dôvodoch, prečo je zmluva bezúročná bezpoplatková vzhľadom na nevyvrátiteľnú právnu domnienku znalosti právnych predpisov mal žalobca podľa ustanovenia § 2 zákona č. 1/1993 Z.z. vedomosť už pri podpise zmluvy o úvere. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP.
2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca dôvodiac, že nemá právnické ani ekonomické vzdelanie a ako priemerný spotrebiteľ nemal ani tušenie o tom, že existuje dôvod, pre ktorý je nevyhnutné považovať celkové náklady spotrebiteľského úveru za neplatné. Poukázal na viaceré súdne rozhodnutia, na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel, prípadne, aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.
3. Žalovaný navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.
4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 až § 381 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, odvolanie žalobcu je dôvodné.
5. Kým pre objektívnu dobu by mal byť okamih jej začiatku nepochybný (čas platenia úrokov zo strany žalobcu) a otázna je už len dĺžka objektívnej premlčacej doby, tak pri subjektívnej premlčacej dobe bude dôležité zistenie, kedy sa žalobca dozvie o tom, že sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil a v akej výške.

6. V danej právnej veci bezdôvodné obohatenie malo vzniknúť z neprijateľnej zmluvnej podmienky (administratívny poplatok a poplatok zo Zmluvy o zabezpečení splátok úveru) a nedodržania zákona o spotrebiteľských úveroch zo strany žalovaného (absencia zákonom požadovaných náležitostí zmluvy o úvere). Doposiaľ nebola prekonaná judikatúra Súdneho dvora Európskej únie o existencii nezanedbateľného nebezpečenstva, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v čase jej uzatvárania (porov. spojené prípady C-240 až 244/98). Tým sa ale zákonite natíska otázka, že ak takéto obavy existujú v čase vzniku zmluvy, o čo menšie obavy existujú v čase, keď spotrebiteľ vykonáva reálne plnenie z takejto zmluvnej podmienky. Zdá sa, že je tu rovnaké nebezpečenstvo a reálny život to potvrdzuje, že spotrebiteľia platia z nevedomosti správne aplikovať právo a v pochybnostiach (arg. slovo „mala pochybnosti o preplácaní úveru“), ktorú skutočnosť súd prvej inštancie použil paradoxne v neprospech žalobkyne.

7. Odvolací súd zásadne nemôže súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že už v čase, kedy došlo k plneniu nad rámec poskytnutej čiastky, žalobcovi začala plynúť premlčacia doba (arg. slovo „došlo“ ako relevantné no pri objektívnej premlčacej dobe; § 107 ods.2 OZ).

8. Viaceré súdy posudzujú začiatok subjektívnej premlčacej doby už od času, kedy spotrebiteľ plní s odôvodnením, že má poznať právo, a preto už v tom čase sa spotrebiteľ dozvedá o bezdôvodnom obohatení. Odvolací súd sa s týmto názorom nestotožňuje. Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to právo vedel aj správne aplikovať.

9. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slova „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, no na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil.

10. Existuje preto obava, že nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie“ sa, potiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou. Najzávažnejšie negatívne následky by nastali v prípade rozumovo menej vyspelých osôb, ktorým by sa nanútila povinnosť poznať aplikáciu práva bez ohľadu na úroveň ich mysle.(OGH 3Ob592/77 „Na slabomyslenosť podľa § 879 Abs 2 Z 4 ABGB je potrebný menší stupeň slabosti mysle ako taký, ktorý má za následok nesvojprávnosť“).

11. Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie že plnila.

12. Ako vyplýva z početných rozhodnutí súdov, pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Zdá sa teda, že nepostačujú pochybnosti, ale „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

13. V doterajšom konaní sa súd nevyrovnal s inými právoplatnými súdnymi rozhodnutiami v obdobných spoločenských vzťahoch ako je prejednávaná vec a konanie viedol v zásadnom odklone od správneho právneho posúdenia veci s dopadom na procesné strany a ich právo na spravodlivý proces. To bol aj dôvod pre zrušenie rozsudku a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§389 ods.1 písm. b /CSP).

14. Úlohou súdu prvej inštancie bude priznať princípu ochrany slabšej zmluvnej strany právnu silu ústavného princípu, vysporiadať sa s úžerníckymi poplatkami a vo veci opätovne rozhodnúť majúc na zreteli, že je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§391ods.2 CSP).

15. O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§396 CSP).

16. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).